

I am so glad that a favourable decision has at last been arrived at in this matter.
Yours sincerely

PIL 704. f. 81. ó. e. (eredeti)

*

Kedves Károlyi grófnő,

Mivel a múlt héten titkár nélkül voltam, nem tudom biztosan, írtam-e magának, hogy gratuláljak a jó hírhez, amely szerint a Belügyminisztérium úgy határozott, engedélyez egy vízumot Miss Olchine részére, amely lehetővé teszi, hogy hat hónap tartamig látogatást tehessen hazánkban. Egy feltétellel: bizonytságot kell szereznie, hogy a látogatás befejezésekor visszatérhet az Egyesült Államokba.

Miss Olchine a New York-i brit Útlevel Ellenőrző Hivatalhoz fordulhat, amely megfelelő instrukciót kapott a Belügyminisztériumtól.

Nagyon örvendek, hogy végre kedvező döntés született ebben az ügyben.

44. KÁROLYI MIHÁLY TÁVIRATA BÖLÖNI GYÖRGYHÖZ

(London, 1945. szeptember 10.)

Hungarian official invitation arrived. Return depends solving technical difficulties. Did you receive yours when are you going.

OSZK K 127. f. 244. ó. e. (távirat)

*

A hivatalos magyar meghívás megérkezett. Visszatérés a technikai nehézségek megoldásától függ. Megkaptad a tiédet, mikor mész?

45. CZIRÁKY JÓZSEFNÉ KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(Budapest, 1945. november)

Kedves Katkám és Mihály,

Olyan régen várom magukat - Mi minden poklon mentünk át 7 év óta.

Most kérek valamit maguktól, ami számomra élet-halál. Tudom, ha megtehetik - megteszik.

Bélát, aki 23 éves, elfogták 1945. március vége felé. Katona volt. Nem akart csapatjával Németországba menni. Hivatásos pályája: erdőmérnök. Rómában volt, a vatikáni követségen (Apor Gábor mellett) 1 évig.

Azért jött vissza Magyarországra, mert én beteg voltam. Nem hívtam!

És akkor - bezárult a gyűrű, nem tudott többé kimenni. Mikor elfogták, nyári civil ruha volt rajta. Fogolytáborról fogolytáborra vitték, egész Romániáig. Plombírozott vagonokban (!) 80 személy étlen szomjan. (Náci recept.)

Utolsó hírek Romániából, a Foksáni elosztó táborból. Ott élt - látták - és 1945. júliusban elvitték Olaszországba.¹ (Krim, Caucasus, Moszkva?!) Ki tudja?

Sokan jönnek haza - ő nem.

I am half mad with unhappiness – please try to help me. Perhaps Michael can do something in Moskau. Béla hated the Germans, fought the „Volksbund” gangsters.²

The Szombathelyi Communista Párt eljárt érte és kikérte, mint „jó munkás” és „használható”, sőt szükséges a szakmájában.

Semmi eredmény!

Katkám, Mama nem akart meghalni, mielőtt maga meg nem jött – olyan szomorú volt ezt a várást vele együtt végig csinálni.³

Megismerkedtem Bölöni Itókéval. Nagyszerű asszony! Úgy szereti magát.

Ugye segítenek, sürgősen.

Szeretettel

PIL 704. f. 218. ő. e. (eredeti)

¹ Elírás: helyesen Oroszországba.

² Félőrült vagyok a boldogtalanságtól – kérem, próbáljanak segíteni. Talán Mihály tud tenni valamit Moszkvában. Béla gyűlölte a németeket, küzdött a „Volksbund” gengszterek ellen (angol).

³ Károlyiné anyja 1945. november 1-jén halt meg. Pallavicini Györgyné 1945. november 5-én írta meg a gyász-hírt hűgának. „Magára várt, de szegény már nem bírta és nov. 1-én reggel ~1 órakor aránylag kevés szenvedés után roppant nyugodtan halt meg szívgyöngeségben.” 1946. január 13. körüli keltezetlen levelében újra leírta Károlyinének anyjuk halálának körülményeit. Sokat szenvedett, főleg ő gondozta. másik nővérük, Czirákyné csak egyszer szánta el magát a háború után, hogy meglátogassa. Özveggy Andrásyné „az orvosnak azt mondta, hogy csak addig tartsa életben, amíg Maga megjön. Állapota igazán válságosra csak akkor fordult, mikor vasárnap éjjel [október 29. – Szerk.] felkelt és eltörte a csípőcsontját”. Január 14-én újabb levélben tájékoztatta Károlyinét, mit örökölt anyja után – egy zempléni erdőt, két kissvábhegyi telket (PIL 704. f. 218. ő. e.).

46. CZIRÁKY JÓZSEFNÉ TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(Szombathely, 1945. november?)

Bela captured March 1945 in Hungary.¹ Last news October Camp Szverdlovsk, Ural. Love Ilona.²

PIL 704. f. 218. ő. e. (eredeti távirat)

*

Béla 1945 márciusában Magyarországon esett fogságba.¹ Utolsó hírek októberben, a szverdlovski lágerből, Ural. Szeretettel Ilona.²

¹ Czirákyék többször kérték Károlyit, hogy érje el Béla fiuk kiszabadítását, de ez csak Károlyiék hazatérése után sikerült. I. a Függelék II. 45. és 124. sz. levelét.

² A távirat dátumából csak 1945 vehető ki, továbbá a címzés: Farnham. Mivel Károlyiné 1945 novemberében pihent Farnhamben, a távirat valószínűsíthető dátuma is 1945. november.

Mint már az V. kötet bevezetőjében közöltük, Károlyi Mihályné csak az általa őrzött levelek egy részét adta át közgyűjteményeknek, nagyszámú, főleg családi, illetve más, hozzá írt levelet Karig Sárának adott át megőrzésre, és ezek csak Karig halála után kerültek a Politikai-történelmi Intézet levéltárába. Feldolgozásuk időt vett igénybe, így a Karig Sára által a PIL-re hagyott levelekből azoknak, amelyek történelmi érdekességűek, jelentős részét csak jelen, VI. kötetben tudjuk közölni. E dokumentumokat korábban nem ismerve, az V. kötet szerkesztője bizonyos kérdésekben tévedett. Elsősorban abban, hogy a Károlyi házaspár 1939-ben megszakadt levelezési kapcsolata itthoni rokonaikkal csak 1946 első felében újult fel, sőt nevükben Czirákyék ügyvédje, Khayatt Wadih jelentkezett volna először. Valójában Károlyiné nővérei már előbb, 1945 őszén felvették a levelezés fonálát, miután Károlyiné akkor New Yorkban élő barátnőjétől, J. Olchinától – aki amint lehetett, Magyarország felszabadulása után levelet írt Andrásy Gyulánénak – megtudták Károlyiék címét.